

Vaihtuvat kuvakulmamme

Aikuisten kuvataiteen perusopetuksen opetussuunnitelma

Yleinen oppimäärä

Tuusulan Opisto 2024

Sisällysluettelo

JOHDANTO

1. TUUSULAN OPISTON TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA OPPIMISKÄSITYS

- 1.1 Toiminta-ajatus
- 1.2 Arvot
- 1.3 Oppimiskäsitys

2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN AIKUISTEN KUVATAITEEN PERUSOPETUKSESSA

- 2.1 Toimintakulttuuri
- 2.2 Työtavat
- 2.3 Oppimisympäristöt

3. OPETUSJÄRJESTELYT AIKUISTEN KUVATAITEEN PERUSOPETUKSESSA

- 3.1 Oppilaaksi ottamisen periaatteet
- 3.2 Vapaaoppilaspaidat
- 3.3 Oppimäärän yksilöllistäminen
- 3.4 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen
- 3.5 Yhteistyö muiden tahojen kanssa
- 3.6 Toiminnan jatkuva kehittäminen

4. OPINTOJEN RAKENNE JA LAAJUUS

- 4.1 Opintojen rakenne
- 4.2 Opintojen laajuus

5. OPINTOJEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT

- 5.1 Kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteet
- 5.2 Kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän sisällöt

6. OPINTOKOKONAISUUDET

7. OPPIMISEN ARVIOINTI

8. TODISTUKSET

- 8.1 Yleisen oppimäärän päättötodistus
- 8.2 Osallistumistodistus

Linkkejä

JOHDANTO

Valtakunnallisissa taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelmien perusteissa todetaan *“Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Taiteenalan yleisen oppimäärän opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteista nauttimiseen. Oppilaita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.”*

Taiteen perusopetus on lapsille, nuorille ja aikuisille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta ja sitä annetaan joko yleisen tai laajan oppimäärän mukaisesti. Taiteen perusopetuksen taiteenaloja ovat arkkitehtuuri, kuvataide, käsityö, mediataiteet, musiikki, sanataide, sirkustaide, tanssi sekä teatteritaide.

Taiteen perusopetuksen vahvaan ohjausjärjestelmään kuuluvat laki (633/1998) ja asetus (813/1998) sekä Opetushallituksen määäämät yleisen ja laajan oppimäärän opetussuunnitelmien perusteet (2017). Paikallisesti laaditut oppilaitosten omat opetussuunnitelmat on laadittu opetussuunnitelman perusteiden mukaan tarkentaen ja täsmentäen niitä. Koulutuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman.

Opetussuunnitelmien perusteissa taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteiksi on asetettu elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Taiteenalan yleisen oppimäärän opintojen on määrä tarjota innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteista nauttimiseen. Samassa yhteydessä opiskelijoita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Opiskelija saa taiteen perusopetuksen opinnot suoritettuaan joko yleisen (500 t) tai laajan (1300 t) oppimäärän päättötodistuksen. Vuoden 2023 alusta lähtien taiteen perusopetuksen opinnot on voitu kirjata kansalliseen KOSKI-tietovarantoon.

Aikuisten kuvataiteen perusopetus Tuusulan Opistossa

Vaihtuvat kuvakulmamme on Tuusulan Opiston historian toinen aikuisten kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelma. Aiemman opetussuunnitelman mukaista opetusta toteutettiin vuosina 2008-2012, jonka jälkeen opetus jäi tauolle.

Tuusulan Opiston yhteydessä vuodesta 2000 toiminut Tuusulan kuvataidekoulu antaa kuvataiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista opetusta n. 250 lapselle ja nuorelle viikoittain Hyrylässä ja Kellokoskella. Taiteen perusopetusta Tuusulassa tarjoavat myös Keskisen Uudenmaan musiikkiopisto KUM, Keski-Uudenmaan tanssiopisto KETO sekä Käsityö- ja muotoilukoulu TAITO Etelä-Suomi.

Kiinnostus aikuisten taiteen perusopetukseen on kasvanut lähivuosina niin valtakunnallisesti kuin paikallisestikin. Aika uuden aikuisten kuvataiteen perusopetuksen opetussuunnitelman laatimiseen oli siis kypsä. Mahdollistajana on toiminut myös Lukio ja kulttuuritalo MONION laadukkaat ja monipuoliset kuvataiteiden oppimistilat.

Opetussuunnitelma on taiteen perusopetuksessa oppimisen perusta ja opetustyön pohja. Opetussuunnitelman avulla opettajat rakentavat lukuvuosittaisen opetuksen muuntaen opetussuunnitelmassa määritellyt opetuksen tavoitteet ja sisällöt innostaviksi ja moniulotteisiksi tehtäväkokonaisuuksiksi.

Opetussuunnitelman tehtävänä on myös kertoa taiteen perusopetuksen arvopohjasta ja oppimiskäsityksestä, oppilaitoksen toimintakulttuurista, opetuksen rakenteesta, tavoitteista ja sisällöistä sekä opetusjärjestelyihin liittyvästä. Opetussuunnitelma kertoo myös taiteen perusopetuksessa annettavan arvioinnin tarkoituksesta ja toteuttamistavoista.

Henni Kivimäki

1. TUUSULAN OPISTON TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA OPPIMISKÄSITYS

Aikuisten kuvataiteen perusopetuksen toteuttaminen Tuusulan Opistossa nojaa vuosien aikana vakiintuneisiin, aika-ajoin päivitettäviin perusteisiin: Opiston toiminta-ajatukseen, arvoihin ja oppimiskäsitykseen.

1.1 Toiminta-ajatus

Tuusulan Opisto ja Tuusulan kuvataidekoulu muodostavat Tuusulan Opiston. Tuusulan Opisto on vetovoimainen elinikäisen oppimisen keidas ja ihmisten kohtaamispaikka. Opisto tarjoaa korkeatasoista opetusta, edistää koulutuksellista tasa-arvoa sekä antaa mahdollisuuksia inhimilliseen kasvuun ja vuorovaikutukseen, itseluottamuksen ja omanarvontunnon kohenemiseen, henkisen hyvinvoinnin lisäämiseen ja elämänlaadun parantamiseen.

Tuusulan Opisto on Tuusulassa ja sen yhteisöissä aktiivinen toimija palvellen kuntalaisia ja tarjoten avointa, yhdenvertaista ja tasa-arvoista opetusta ja aktivoivaa toimintaa. Tavoitteena on lisätä kuntalaisten tietoja ja taitoja, luoda ja ylläpitää ihmisten sosiaalisia suhteita sekä lisätä luottamusta omiin kykyihin ja taitoihin. Tällainen toiminta on omiaan mm. ehkäisemään syrjäytymistä ja yksinäisyyttä, ylläpitämään ja luomaan paikallisia sosiaalisia verkostoja, parantamaan maahanmuuttajien kotoutumista, luomaan eri väestöryhmien välistä ymmärrystä ja eri sukupolvien välistä yhteistoimintaa.

Taiteen perusopetus on myös aikuisille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta ja se nojaa Opetushallituksen linjaamiin valtakunnallisiin opetussuunnitelmien perusteisiin muiden normien ohella. Aikuisten kuvataiteen perusopetus Tuusulan Opistossa ottaa huomioon myös paikalliset tarpeet ja voimavarat, mm. Tuusulan vahvan kuvataiteen ilmentymät, esim. Tuusulanjärven taiteilijayhteisön kulttuurisen perinnön, Tuusulassa tehtävän nykyaiteen sekä opiskelupaikkojen, kuten kulttuuritalo Monion tarjoamat mahdollisuudet monimuotoiseen taiteen tekemiseen.

1.2 Arvot

Tuusulan Opisto opetussuunnitelmissaan ja toiminnassaan perustuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, ihmisten yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Opetuksen arvopohja nojaa käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä, yhteisönsä ja yhteiskunnan jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Toiminta tukee ihmisenä kasvamista kehittämällä opiskelijan ajattelun taitoja ja luovuutta. Oppiminen on erottamaton osa ihmisenä kasvamista sekä oppijan, hänen läheistensä ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Tuusulan Opiston keskeiselle oppimisympäristölle, kulttuuritalo Moniolle on valittu toiminnassa toteutettavat keskeisimmät arvot. Arvoiksi on valittu ”kohtaaminen”, turvallisuus ja kestävä kehitys. Ne ovat sovellettavissa myös Opiston ja Kuvataidekoulun muihin opetuspisteisiin.

”Kohtaamisen” tavoitteena on ottaa kaikki mukaan joukkoon. Kukaan ei jää yksin eikä omiin porukoihinsa. Kaikki ovat ryhmän tasa-arvoisina jäseninä, arvostamme toisiamme, erilaisuutta

kunnioitetaan ja se aidosti hyväksytään. Kuvataidekoulussa tutustutaan muihin ja kohdataan ihmisiä arjessa ja tapahtumissa.

Oppilaitosten henkilökunta kannustaa myös opiskelijoita kohtaamaan toisia. Arvo näkyy arjessamme, Kaikkia tervehditään, autetaan "eksyneitä" ja muistetaan hyvät tavat arjessa ja tilaisuuksissa.

Turvallisuus on perusarvo, mutta samalla on moniulotteinen asia. Kuvataiteen perusopetuksen opinnoissa toimintamme on kaikin tavoin turvallista, jokaisella on turvallista olla opinnoissa termin kaikkia ulottuvuuksia tarkastellen. Huolehdimme siten myös tietoturvasta.

Kestävä kehitys näkyy ympäristövastuuna ja ekologisuutena jokapäiväisissä toimissamme sekä asenteissamme ja heijastuu elämäntapaamme. Toiminta on kestävää kaikilla tavoilla.

Tuusulan Opiston ja Kuvataidekoulun arvoperusta heijastuu myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa, joka on toimitettu Opetusministeriöön kesäkuussa 2023. Tämän jälkeen Opisto ja Kuvataidekoulu ovat muuttaneet uuteen oppimisympäristöön Monioon. Suunnitelmia päivitetään mm. Moniosta saatujen kokemusten myötä. Opiskelijoille ja henkilökunnalle laaditaan määräajoin, seuraavan kerran syksyllä 2024 kysely yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman näkökohtien toteutumisesta ja kehittämistarpeesta. Tältä pohjalta loppuvuodesta 2024 laaditaan uusi, nykytilanteen huomioiva versio tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta. Suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon myös aikuisten taiteen perusopetus.

1.3 Oppimiskäsitys

Tuusulan Opistossa opiskelija nähdään aktiivisena toimijana. Toimijuus ilmenee opinnoissa, ryhmän jäsenenä ja yhteiskunnassa. Opiskelija toimii myös opiskellessaan vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristön kanssa – aisteja ja kehollisuutta käytetään monipuolisesti voimavarana. Tiedot, taidot ja ihmisenä kasvaminen rakentuvat yksilöllisesti ja yhteisöllisesti.

Oppiminen on opistossamme kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi. Opiskelija asettaa keskeisesti tavoitteensa itse omista lähtökohdistaan, ne opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin sovittaen. Tavoitteena opiskelussa ovat myönteiset oppimiskokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta, jotka edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Keskeisiä oppimiselle ovat omat kokemukset, monipuolinen tekeminen ja oppimisprosessin aikana saatu kannustava palaute. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan oma tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen.

Opiston, kuvataidekoulun ja siten toteutettavan aikuisten taiteen perusopetuksen oppimiskäsitys on avara ja monimuotoinen siinä painottuvat sosio-konstruktivistinen, konstruktivistinen, kokemuksellinen ja humanistinen oppimiskäsitys. Pedagogiikan ohella painottuvat andragogiikka ja heutagogia. Tavoitteena ja oppimisen näkökulmina ovat itseohjaavuus, oppimaan oppiminen, vuorovaikutuksellisuus ja yhteistoiminnallisuus. Tärkeää on myös opiskelijoiden kriittisyys ja itseohjautuvuus osana oppimisprosessia.

Nämä oppimiskäsitykset operationaalistetaan opetussuunnitelmaan sen eri vaiheisiin. Oppimiskäsitysten keskinäinen painotus vaihtelee neljän vuoden oppimisprosessin eri vaiheissa. Näkökulma ohjaa opiskelijoita myös kestävä kehityksen näkökulmien huomioimiseen osana

oppimista. Opetusohjelman tavoitteena on elinikäinen oppiminen, se on prosessi, joka ei ala eikä pääty opetusohjelman aikana. Opistossa on opiskelijoita 6-95 -vuotiaisiin, joten elinikäinen oppiminen aikuisten taiteen perusopetuksen näkökulmana liittyy hyvin Opiston jo vakiintuneisiin oppimiskäsityksiin ja opetuksen toteutukseen.

Tuusulan Opistossa sovelletaan Opetushallituksen opetussuunnitelmien perusteissa ilmaisemia periaatteita:

“Opinnoissa noudatetaan kuvataiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opintojen tarkoituksena on syventää aikuisen oppijan henkilökohtaista suhdetta kuvataiteeseen sekä tukea hänen identiteettiään taiteentekijänä. Opetuksessa perehdytään monipuolisesti nykytaiteelle ominaisiin toimintatapoihin, ilmaisukeinoihin ja käsitteisiin sekä tunnistetaan itselle merkityksellisiä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opinnot kehittävät käsitteellistämisen, sanallistamisen ja kriittisen ajattelun valmiuksia. Aikuisten opetuksessa huomioidaan oppijan yksilöllinen osaamis- ja kokemuspohja sekä hänen oppimisensa tarpeet. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia taiteellista ajattelua syventäviä työskentelytapoja kuten kuvien tulkintaa, yhteistyöprojekteja, luentoja, keskusteluja ja näyttelykäyntejä. Opiskelijaa ohjataan pitkäjänteisten oppimistavoitteiden asettamiseen, elämänsä ja -kokemustensa tutkimiseen taiteellisen toiminnan lähtökohtana sekä oman kuvallisen ilmaisun kriittiseen reflektointiin. Opetuksessa hyödynnetään aktiivisesti digitaalisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia.”

Sini Kylmä

2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN AIKUISTEN KUVATAITEEN PERUSOPETUKSESSA

Kuvataiteen perusopetuksen opiskelu Tuusulan Opistossa rakennetaan vuovaikutuksellisen toimintakulttuurin, turvallisten oppimisympäristöjen sekä monenlaista oppimista tukevien työtapojen muodostamalle perustalle.

2.1 Toimintakulttuuri Tuusulan Opistossa

Tuusulan Opistossa ylläpidetään ja luodaan oppimista hyvinvointia ja kestävyyttä edistävää toimintakulttuuria aidon kohtaamisen sekä välittävän ja kunnioittavan vuorovaikutuksen keinoin. Lähtökohtana on jokaisen ottaminen aidosti mukaan toimintaan, josta edelleen johtuu kokemus osallisuudesta oppimisyhteisöön ja toimintaan. Kannustava toimintakulttuuri hyväksyy myös oppimisen epäonnistumisen kokemusten kautta. Kehitämme jatkuvasti myös opettajien pedagogiikan ja taiteenalojen osaamista entisestään. Viestintämme on aktiivista, avointa, ymmärrettävää ja kunnioittavaa. Ohjaamme kaikkia myös erilaisten hyvien, kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen ja kunnioittamiseen.

Tuusulan Opiston toiminta nojaa keskeisesti seuraaviin periaatteisiin:

- Tuusulalaisille on tarjolla korkealaatuisia ja edullisia opintoja
- Kurssit, opetus ja oppimistavat ovat monimuotoisia eri oppimisorientaatioihin soveltuen; ajanmukaista opetusteknologiaa sovelletaan
- Kaikilla on mahdollisuus osallistua opintoihin ja muuhun toimintaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. Opistolla on ajantasainen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jossa ilmaistuja tavoitteita ja käytänteitä sovelletaan aktiivisesti opiston päivittäisessä toiminnassa.
- Kulttuurin ja perinteisten taitojen tuntemus sekä kulttuurien moninaisuuden ymmärrys lisääntyy kaikissa väestöryhmissä ja kaikenikäisten keskuudessa ja ne ovat elävä osa tuusulalaisten elämäntapaa
- Kaikille turvataan riittävät valmiudet toimia tietoyhteiskunnassa asuinpaikasta riippumatta
- Opiston toimintatapa on monimuotoinen ja joustava vastaten ripeästi kysyntään sivistykselliset periaatteet säilyttäen
- Opiston saavutettavuus on hyvä kaikille heidän taustoistaan riippumatta kunnan kaikista osista
- Opiston palvelutoiminta on asiakkaiden tarpeista lähtevää sekä monimuotoista
- Kestävä kehitys kuuluu Opiston keskeisiin arvoihin, tavoitteena kestävä elämäntapa laajasti ymmärrettynä

2.2 Työtavat aikuisten kuvataiteen perusopetuksessa

Vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin kannustavat työtavat ovat taiteen perusopetuksen keskiössä. Opiskelijoita kannustetaan valitsemaan omien tavoitteidensa, yksilöllisten tarpeittensa ja kiinnostuksen kohteidensa mukaisia työtapoja.

Havainnointi, kokeileva ja tutkiva työskentely ja keskustelu ovat keskeisiä työmuotoja. Niin työskentelyprosessi, sen aikana tapahtuva kuin lopullinen teoskin nähdään merkityksellisinä. Ymmärretään myös, että kaikki työskentely ei johda valmiiseen ”teokseen”. Teosten tarkastelu ja niistä keskustelu sekä prosessin ja valmiiden teosten dokumentointi ovat tärkeitä työskentelyn ja oppimisen tapoja.

Opiskelijoille annetaan mahdollisuus monipuoliseen materiaalien, välineiden ja tekniikoiden käyttöön ja heitä kannustetaan kokeilemaan rohkeasti erilaisia ja itselle uusia työskentelymuotoja. Opetuksessa hyödynnetään erilaisten oppimisympäristöjen anti sekä teknologioiden ja mediavälineiden suomia mahdollisuuksia.

Kokeilujen, improvisoinnin ja sattuman hyödyntämisen kautta löytyvät itselle sopivat ja ominaisimmat tavat työskennellä sekä oivallus, että on monta ”oikein” tekemisen tapaa.

Opiskelu on toiminnallista ja tutkivaa ja siinä pyritään luovaan ongelmanratkaisuun. Opittavaa asiaa lähestytään ryhmän kanssa keskustellen, yhdessä pohtien ja tutkien. Opiskelussa korostetaan tekemisen ja löytämisen iloa. Opetustilanteeseen luodaan kannustava ja turvallinen ilmapiiri ja opiskelija saa työskentelystään välitöntä palautetta.

Oppiminen tehdään näkyväksi keskustelujen ja dokumentoinnin avulla. Yhdessä opettajan ja muun ryhmän kanssa opiskelija harjoittelee ymmärtämään kokemuksiaan ja havaitsemaan ja kehittämään omia oppimisen tapojaan. Opintojen aikana opiskelija alkaa ymmärtää harjoittelun merkityksen taitojen oppimisen kannalta. Keskeinen osa oppimisen edistymisessä on kannustava ohjaus ja palaute. Opintojen alusta alkaen opiskelija pitää omaa oppimispäiväkirjaa ja rakentaa taiteilijaportfoliotaan.

Opetuksessa kuvataidetta käsitellään laaja-alaisesti ja moninäkökulmaisesti. Opetuksessa huomioidaan ja kunnioitetaan taiteen historiaa ja huolehditaan samalla, että toiminta on aina uutta luovaa ja ajassa kiinni.

Tuusulan Opisto järjestää vuosittain näyttelyitä, joissa esitellään lukuvuoden aikana tehtyä ja opittua. Aikuisten kuvataiteen perusopetuksen opiskelijoita kannustetaan osallistumaan sekä Opiston että muiden toimijoiden näyttelyihin ja järjestämään omia näyttelyitä.

2.3 Oppimisympäristöt

Valtakunnallisessa kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa todetaan taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitettavan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Aikuisten taiteen perusopetus toteutetaan Tuusulan Hyrylän kulttuuritalo Moniossa ja/tai muissa tarkoitukseen soveltuvissa tiloissa. Vuonna 2023 valmistunut Monio on maailman suurin monikerroksinen hirsinen koulurakennus. Siellä huomioidaan monimuotoisesti hyvän oppimisympäristön fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen ulottuvuus.

Oppimisympäristönä Monio edustaa uutta suunnittelua, jossa tavoitteena on ollut turvallisuus, terveellisyys ja oppimista edistävät tilat. Talossa ovat laadukkaat tilat myös kuvataiteen opiskeluun mm. Ateljeeluokka, Keramiikkaluokka, Grafiikkaluokka, Lasitustila ja Pimiö. Lisäksi talossa on kaksi erityisesti lasten ja nuorten kuvataideopetukseen varusteltua luokkaa. Mediataiteen opetukseen on tarkoituksenmukainen välineistö.

Moniossa sijaitseva Galleria Monio tarjoaa hyvän ympäristön opiskelijoiden tekemän taiteen vaihtuviin näyttelyihin ja esittelyyn laajemmalle yleisölle. Galleria sijaitsee opetustilojen välittömässä läheisyydessä.

Monion ympäristössä on rikasta eri ikäistä rakennuskulttuuria 1800-luvun varuskuntarakennuksista 2020-luvun moderneihin rakennuksiin ja myös ilmeikästä luontoa. Taiteen tekemiselle on siten hyvät mahdollisuudet myös Monion välittömässä läheisyydessä.

Tuusula tarjoaa hyvät mahdollisuudet vierailuihin oppimista inspiroiviin kohteisiin, sijaitsehan siellä ja sen välittömässä läheisyydessä lukuisia "Suomen taiteen kultakauden kohteita" mm. Halosenniemi, Erkkola ja Ainola ja museoita esim. Keravan Taide- ja museokeskus Sinkka. Pääkaupunkiseudun laaja tarjonta gallerioineen ja museoineen on myös helposti saavutettavissa.

Yhteistyö muiden talossa toimivien Keskisen Uudenmaan musiikkiopiston, Tuusulan lukion ja Tuusulan kulttuuripalveluiden kanssa on mutkatonta. Jaamme yhdessä samat toimitilat. Eri-ikäisten ja eri taustoista tulevien opiskelijoiden yhteistyötä rohkaistaan yhteisössämme. Toimimme yhteistyössä myös Tuusulan kunnan kulttuuripalveluiden ja sen Moniossa tarjoaman kulttuuritarjonnan, järjestöjen ja kuntalaistoimijoiden kanssa. Moniossa kuvataiteita - ja paljon muutakin - voi opiskella läpi koko ihmisen elämänkulun. Siten toteutamme elinikäisen oppimisen ihannetta.

Maisa Kela

3. OPETUSJÄRJESTELYT AIKUISTEN KUVATAITEEN PERUSOPETUKSESSA

Tuusulan Opistossa aikuisten kuvataiteen perusopetus toteutetaan lukuvuoden aikana viikoittain kokoontuvassa opetusryhmässä. Opintoihin voi kuulua myös viikko-opetuksen ulkopuolista työskentelyä, jota voivat olla esimerkiksi opintoretket ja ohjatut kotitehtävät. Opinnot rakentuvat kontaktiopetuksesta sekä itsenäisestä opiskelusta.

3.1 Oppilaaksi ottamisen periaatteet

Tuusulan Opistossa aikuisten kuvataiteen perusopetuksen opintoihin voivat hakea kaikki opinnoista kiinnostuneet 16 vuotta täyttäneet.

Opintojen hakuajasta tiedotetaan Opiston nettisivuilla ja kunnan viestintäkanavissa. Hakijaksi ilmoittautumisen yhteydessä hakija kuvailee kirjallisesti lyhyesti opiskelumotivaatioonsa liittyviä seikkoja. Hakijoista osa kutsutaan haastatteluun. Aloittavaan opintoryhmään hyväksytään 15 opiskelijaa.

3.2 Vapaaoppilaspaikat

Vapaaoppilaspaikkoja voidaan myöntää erityisistä syistä. Vapaaoppilaspaikoista päättää Tuusulan Opiston rehtori.

3.3 Oppimäärän yksilöllistäminen

Mikäli opiskelija ei jonkin erityisen syyn vuoksi kykene opiskelemaan opetussuunnitelman mukaisesti, voidaan opintoja Opiston resurssien puitteissa yksilöllistää vastaamaan opiskelijan edellytyksiä. Tällöin opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opetussuunnitelma. Yksilöllistäminen voi tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien ja arviointimenettelyn yksilöllistämistä.

Henkilökohtaisen opetussuunnitelman laatimisesta päättää Tuusulan Opiston rehtori. Opettaja ja opiskelija laativat yhdessä sellaisen henkilökohtaisen opetussuunnitelman, jonka mukaan opiskelija voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan.

3.4 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Opiskelijalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi.

Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin opiskelijan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin.

3.5 Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Tuusulan Opiston tavoitteena on olla aktiivinen ja näkyvä osa Tuusulan kulttuuri-, kasvatus- ja opetustarjontaa.

Yhteistyötä Tuusulan kulttuuripalveluiden kanssa toteutetaan erilaisten kulttuuritapahtumien yhteydessä.

Yhteistyötä tehdään myös seutukunnan muiden Opistojen sekä taiteen perusopetuksen oppilaitosten kanssa.

3.6 Toiminnan jatkuva kehittäminen

Tuusulan Opistossa pidetään tärkeänä, että toiminta on ajassa kiinni ja uutta luovaa.

Toiminnan tasoa ja opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä arvioidaan säännöllisesti ja kehitetään edelleen. Arvioinnin tukimateriaalina käytetään esim. Opetushallituksen alkuvuodesta 2024 julkaisemaa Neliapila-mallia. Neliapila-mallin tavoitteena on tukea taiteen perusopetuksen järjestäjää oman toimintansa arvioinnissa ja kehittämisessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on koonnut taiteen perusopetuksen strategiset tavoitteet sekä laadun strategiset indikaattorit Laadukas taiteen perusopetus -julkaisuksi. Taiteen perusopetuksen strategisten tavoitteiden tarkoitus on määrittää koulutusmuodon laadunhallinnalle ja johtamiselle yhdenmukaiset suuntaviivat. Niiden avulla tuetaan koulutuksen järjestäjiä ja koko toimialaa jatkuvassa laadun vahvistamisessa ja kehittämisessä.

Tuusulan Opistossa arviointi on myös jatkuvaa opettajien työn kehittämisprosessia, omien valmiuksien tarkastelua sekä tiedonhankintaa ja tiedonvaihtoa ja sitä kautta ammattiin liittyvää tieto- ja taitopohjan kartuttamista.

Minna Pulli

4. OPINTOJEN RAKENNE JA LAAJUUS

Kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opinnot jakautuvat kahteen opintotasoon: **yhteisiin opintoihin ja teemaopintoihin.**

Yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 oppituntia ja ne suoritetaan Tuusulan Opistossa 2.5 lukuvuodessa. Teemaopintojen laskennallinen laajuus on 200 oppituntia ja niiden kesto Tuusulan Opistossa on 1,5 lukuvuotta. Yhteensä opinnot kestävät 4 lukuvuotta.

Opintotasojen ja niihin sisältyvien opintokokonaisuuksien laajuudet määritellään paikallisessa opetussuunnitelmassa opintopisteinä siten, että oppilaan keskimäärin 27 tunnin työpanos vastaa yhtä opintopistettä (Laki taiteen perusopetuksesta 7 a §).

4.1 Opintojen rakenne

YHTEISET OPINNOT 300 t

OPINTOVUOSI	OPINTOKOKONAISSUUS	LASKENNALLISET OPPITUNNIT	
1. syyslukukausi	OK 1 360 astetta kokeilua	60 oppituntia min 50 t kontaktiopetusta max 10 t itsenäistä opiskelua	4 ot/vko 13 opintoviikkoa + itsenäinen opiskelu
1. kevätlukukausi	OK 1 360 astetta kokeilua	Yhteensä 60 oppituntia min 50 t kontaktiopetusta max 10 t itsenäistä opiskelua	4 ot/vko 13 opintoviikkoa + itsenäinen opiskelu
2. syyslukukausi	OK 2 Näkymät avautuvat - minä ja muut	Yhteensä 60 oppituntia min 50 t kontaktiopetusta max 10 t itsenäistä opiskelua	4 ot/vko 13 opintoviikkoa + itsenäinen opiskelu
2. kevätlukukausi	OK 2 Näkymät avautuvat - minä ja muut	Yhteensä 60 oppituntia min 50 t kontaktiopetusta max 10 t itsenäistä opiskelua	4 ot/vko 13 opintoviikkoa + itsenäinen opiskelu
3. syyslukukausi	OK 3A Uusia ulottuvuuksia	Yhteensä 60 oppituntia min 50 t kontaktiopetusta max 10 t itsenäistä opiskelua	4 ot/vko 13 opintoviikkoa + itsenäinen opiskelu

TEEMAOPINNOT 200 t

3. kevätlukukausi	OK 3B Uusia ulottuvuuksia	Yhteensä 60 oppituntia min 50 t kontaktiopetusta max 10 t itsenäistä opiskelua	4 ot/vko 13 opintoviikkoa + itsenäinen opiskelu
4. syyslukukausi	OK 4 Omiin suuntiin	Yhteensä 60 oppituntia min 50 t kontaktiopetusta max 10 t itsenäistä opiskelua	4 ot/vko 13 opintoviikkoa + itsenäinen opiskelu
4. kevätlukukausi	OK 4 Omiin suuntiin	Yhteensä 80 oppituntia min 50 t kontaktiopetusta max 30 t itsenäistä opiskelua	4 ot/vko 13 opintoviikkoa + itsenäinen opiskelu

14

4.2 Opintojen laajuus

Kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaisen opetuksen laskennallinen laajuus on 500 t, joista yhteisten opintojen laajuus on 300 t ja teemaopintojen laajuus 200 t. Opintojen laajuuden perusteena käytetään 45 minuutin pituista oppituntia.

Tuusulan Opistossa aikuisten kuvataiteen perusopetusta annetaan 26 opintoviikkoa (13 + 13) lukuvuodessa.

Opinnot opintopisteinä:

Yleinen oppimäärä 500 t → 18,5 opintopistettä

YHTEISET OPINNOT (300 t → 11,1 opintopistettä)

Opintokokonaisuus 1 120 t (4,44 op)

Opintokokonaisuus 2 120 t (4,44 op)

Opintokokonaisuus 3A 60t (2,22 op)

TEEMAOPINNOT (200 t → 7,4 opintopistettä)

Opintokokonaisuus 3B 60 t (2,22 op)

Opintokokonaisuus 4 140 t (5,185 op)

5. OPINTOJEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT

Taiteen perusopetuksen kaikkien taiteenalojen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen.

Taiteenalan yleisen oppimäärän opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Opiskelijoita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin

Yleisen oppimäärän tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen.

Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta. Yleisen oppimäärän opinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat taiteenalan ilmaisekeinoja moniaistisesti.

Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä. Oppilaita kannustetaan tutustumaan taiteenalaan historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

5.1 Kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteet

Kuvataiteen **yhteisten opintojen** tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Opintojen tavoitteena on rohkaista ja tukea oppilaan kuvallista ilmaisua, omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista sekä identiteetin rakentumista.

Kuvataiteen **teemaopintojen** tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opintojen tavoitteena on kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen sekä tietojen ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen.

Kuvataiteen tavoitealueet ovat Taidesuhte, Visuaalinen lukutaito sekä Osallisuus ja vaikuttaminen.

TAIDESUHDE

Yhteiset opinnot:

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan taidekäsityksen ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta.
- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla.
- innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, taiteiden välisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen.

Teemaopinnot:

Opetuksen tavoitteena on:

- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta.

- kannustaa oppilasta identiteettinsä pohdintaan erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla.
- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä.
- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan.

VISUAALINEN LUKUTAITO

Yhteiset opinnot:

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen.
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta.
- ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta.
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinna keinoja, jatkamaan tulkintojaan ja keskustelemaan niistä.
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.

Teemaopinnot:

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen.
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja.
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan.
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan.

OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

Yhteiset opinnot:

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja.
- rohkaista oppilasta tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja toiminnassa ilmeneviä arvoja.
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen.
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin.

Teemaopinnot:

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilasta hänen ilmaistessaan näkemyksiään taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan.
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa.

- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin.

5.2 Kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvataiteen sisältöalueet ovat Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot, Omat kuvat, Taiteen maailmat ja Visuaalinen ympäristö.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista.

Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä.

Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja.

Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä.

Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan.

Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja.

Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

6. OPINTOKOKONAISUUDET

Tuusulan Opiston aikuisten kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman nimi *Vaihtuvat kuvakulmamme* viittaa vaihteleviin ja kokeilua painottaviin lähestymistapoihin eri kuvan tekemisen tapoja opiskellessa niin toteutuksellisesti, teknisesti kuin ilmaisullisestikin. Nimellä viitataan myös vuorovaikutukselliseen oppimiseen ja yhdessä taiteen äärellä olemiseen.

Tuusulan Opiston aikuisten kuvataiteen perusopetuksen opinnot rakentuvat neljästä opintokokonaisuudesta, joista kullekin on asetettu oppimisen tavoitteet ja niiden saavuttamista tukevat sisällöt. Tavoitteet ja sisällöt on johdettu taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelmien perusteissa määritellyistä tavoite- ja sisältöalueista, jotka esiteltiin aiemmin luvussa 5.

YHTEISET OPINNOT

Opintokokonaisuus 1

360 astetta kokeilua

Tavoitteet:

- Opiskelija hahmottaa kuvallisen ilmaisun mahdollisuuksien monipuolisuutta.
- Opiskelijalle syntyy käsitys kuvataiteen ilmiöiden laajuudesta.
- Opiskelija tutustuu kuvataiteen ja kuvataiteellisen työskentelyn käsitteistöön.
- Opiskelija ymmärtää ohjaavan palautteen sekä oman oppimisen reflektoinnin merkityksen oppimista tukevana elementtinä.

Sisällöt:

- Kokeillaan erilaisia kuvataiteellisen ilmaisun materiaaleja, välineitä, tekniikoita ja työtapoja kokeiluihin ja tutkivaan työskentelyotteeseen rohkaisevan kaksi- ja kolmiulotteisen työskentelyn avulla.
- Työskennellään erilaisissa ympäristöissä.
- Opetuksessa käytetään runsaasti työskentelyyn johdattellevaa ja sitä tukevaa havainto- ja taustamateriaalia.
- Oppimistilanteet ovat vuorovaikutuksellisia ja niiden aikana harjoitellaan oppimista tukevaa ja sen näkyväksi tekevää puhetta.

Kuvataiteen perusopetuksessa kuvataidetta ja kuvallista ilmaisua lähestytään taiteen tekijän ja taiteen kokijan roolista ja näkökulmasta.

Tuusulan Opistossa aikuisten kuvataiteen perusopinnot aloitetaan tutustumalla kuvataiteellisen ilmaisun ja ajattelun perusasioihin.

Ensimmäisen opintokokonaisuuden aikana opiskelijat kokeilevat monipuolisesti erilaisia kaksi- ja kolmiulotteisen työskentelyn materiaaleja, välineitä ja tekniikoita. Myös valokuvauksen perusteita voidaan käyttää oppimisen välineenä.

Työskentelyote on kokeileva ja tutkiva. Opiskelijat oppivat hyödyntämään välineiden ja materiaalien ominaisuuksia sekä perinteisillä että yllätysten ja sattumien tuottamilla tavoilla. Rento ja tutkiva työskentelyote mahdollistaa uusien oivallusten syntymisen myös pitkään kuvataiteita harrastaneelle.

Materiaaleihin, välineisiin ja tekniikoihin tutustumisen ohella opitaan perusasioita kuvan rakentamisen keinoista sekä kuvallisista muuttujista. Tavoitteena on vaihtuvan tulokulman löytyminen suhteessa omaan taiteelliseen ilmaisuun kokeilemisen sekä heittäytyvän, ajattelua ja toteutusta varioivan, asenteen kautta. Tutkitaan kokeilevalla asenteella kuvataiteen eri alojen materiaalisia ja menetelmällisiä mahdollisuuksia. Tehdään havaintoon ja mielikuvitukseen pohjautuvia harjoituksia, joissa opiskelijaa ohjataan moninäkökulmaiseen ajatteluun kuvien merkityksistä ja sisällöistä.

Kuvallisen työskentelyn rinnalla kuvataiteen ilmiöihin tutustutaan tarkastelemalla ja keskustelemalla opettajan valitsemista sekä opiskelijoita kiinnostavista erilaisista kuvataiteen ilmenemismuodoista. Opinnoissa hyödynnetään opiskelijoiden tietoja ja kokemuksia kuvataiteen kentältä. Huomioidaan myös Tuusulan Rantatien taideyhteisön rikas historia.

Oppimistilanteissa opettaja tukee jokaisen opiskelijan oppimista antamalla jatkuvaa ohjaavaa palautetta. Opiskelijat reflektovat omaa oppimistaan vuorovaikutteisissa keskusteluissa opettajan ja muun ryhmän kanssa. Opiskelijat pitävät myös omaa oppimispäiväkirjaa ja aloittavat oman taiteilijaportfolion kokoamisen.

Opintokokonaisuuden aikana voidaan tehdä ryhmän yhteisiä ja itsenäisiä näyttelyvierailuita museoihin ja gallerioihin.

Opiskelijoita kannustetaan tekemään omaa taiteellista työskentelyään näkyväksi osallistumalla Opiston näyttelyihin ja esittelemään teoksiaan myös muissa mielekkäissä paikoissa.

Opintokokonaisuus 2

Näkymät avautuvat - minä ja muut

Tavoitteet:

- Opiskelija tunnistaa itselle merkityksellisiä ja ominaisia kuvailmaisun tapoja.
- Opiskelija ymmärtää tavoitteellisen harjoittelun merkityksen kuvallisen ilmaisun ja ajattelun taitojensa kehittymiselle.
- Opiskelija hahmottaa taideteoksiin sekä kulttuurisiin ja luonnonympäristöihin liittyviä arvoja, asenteita ja merkityksiä.
- Opiskelija ymmärtää oman vastuullisuutensa taiteen tekijänä suhteessa ympäristöön ja kanssaihmissiin.

Sisällöt:

- Tutkitaan kuvataiteen eri lajeja luovalla ja leikkivällä työskentelyotteella.
- Harjoitellaan kuvallista työskentelyä tavoitteellisesti vaihtelevin lähestymiskeinoin.
- Tarkastellaan eri aikakausien ja kulttuurien taideteoksia sekä visuaalisten taiteiden lajeja.
- Harjoitellaan erilaisia kuvan tulkinnan ja kuva-analyysin tapoja.
- Kohdataan erilaisia kulttuurisia ja luonnonympäristöjä taiteellisen oppimisen kenttinä.
- Tarkastellaan kuvataidetta kestävän kehityksen näkökulmasta.

Toisen opintokokonaisuuden opinnoissa korostuu aiempaa systemaattisemman harjoittelun merkitys kuvallisen ilmaisun ja ajattelun taitojen kehittymiselle. Taitoja rakennetaan aiemmin opitun pohjalle. Työskentelyote on edelleen kokeileva, tutkiva ja leikkisäkin, mutta nyt annetaan tilaa myös pitempiaikaiselle harjoittelulle.

Työskentelyssä katsetta käännetään yhä enemmän pois itsestä ja omasta. Oppimistilanteissa opitaan toisilta ja hahmotetaan, ettei ole yhtä ainoaa ”oikeaa” kuvantekemisen, tekniikan tai välineen käyttämisen tapaa. Keskusteleva ilmapiiri ja teosten äärelle yhdessä pysähtyminen antavat tilaa moninäkökulmaiselle kuvista keskustelulle.

Opintokokonaisuuden aikana tutkitaan kuvataiteen lisäksi myös muita visuaalisen kulttuurin osa-alueita sekä kulttuurisia ja luonnon ympäristöjä. Työskennellään erilaisissa ympäristöissä ja hahmotetaan ympäristöihin liittyviä arvoja ja merkityksiä. Yhteiset taidekokemukset synnyttävät uusia tunne-elämyksiä ja ajatuksia taiteen merkityksestä yleisellä ja yksityisellä tasolla.

Opintokokonaisuuden aikana tarkastellaan kuvataidetta myös kestävän kehityksen näkökulmasta.

Opintokokonaisuuden aikana voidaan tehdä ryhmän yhteisiä ja itsenäisiä näyttelyvierailuita museoihin ja gallerioihin.

Omaa oppimista ja itselle merkityksellisiä taiteen tekemisen tapoja reflektoidaan oppimispäiväkirjan avulla. Ensimmäisessä opintokokonaisuudessa aloitettu taiteilijaportfolioon rakentaminen jatkuu.

Opiskelijoita kannustetaan tekemään omaa taiteellista työskentelyään näkyväksi osallistumalla Opiston näyttelyihin ja esittelemään teoksiaan myös muissa mielekkäissä paikoissa.

Opintokokonaisuus 3A***Uusia ulottuvuuksia*****Tavoitteet:**

- Opiskelijan kuvailmaisun tekniset, ilmaisulliset ja sisällölliset taidot vahvistuvat.
- Opiskelija löytää omaa taiteellista ilmaisuaan eteenpäin vieviä ja kestävää kehitystä tukevia ratkaisuja taiteellisen työskentelyn toteuttamisessa.
- Hahmottaa taiteen historian kehityskaaria osaksi oman taiteellisen ajattelun ja ilmaisun muodostumista.
- Opiskelijan taidekäsitys ja itsetuntemus vahvistuvat.

- Opiskelija tuo esiin näkemyksiään ja ajatteluaan kuvataiteen keinoin.

Sisällöt:

- Kehitetään edelleen omia kokemuksia ja taitoja kuvantekijänä vaihtelevin tavoin kokeilevalla otteella.
- Tarkastellaan taidehistoriallisia ilmiöitä.
- Pohditaan erilaisten ympäristöjen kuvataiteelle tarjoamia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä mahdollisuuksia sekä haasteita.
- Etsitään ja määritellään taiteellisen työskentelyn avulla oman elämämaailman merkityksellisiä teemoja.

Kolmas opintokokonaisuus *Uusia ulottuvuuksia* jakautuu kahteen osaan. Syyslukukauden kestävä A-osa päättää Yhteisten opintojen opintotason. Kevätlukukauden mittainen B-osa aloittaa Teemaopinnot.

Aiemmissa opintokokonaisuuksissa opittua teknistä ja materiaalista osaamista hyödynnetään nyt sisällöllisesti syvemmän taiteellisen ilmaisun harjoittelussa. Etsitään ja visualisoidaan oman taiteellisen työskentelyn kautta omassa elämässä itselle tärkeitä teemoja. Pohditaan oman taiteellisen työskentelyn kautta kokonaisvaltaisesti myös omaa ympäristösuhdetta.

Opinnoissa tarkastellaan erilaisia taidehistoriallisia ilmiöitä painottuen länsimaiseen realismiin jälkeiseen taidehistoriaan. Taidehistorian tarkastelu tukee opiskelijaa, kun hän hahmottaa omaa taiteellista ajatteluaan ja ilmaisuaan osana historiallista jatkumoa. Se luo pohjaa myös seuraavassa opintokokonaisuuden osassa alkavalle nykyaikaisen taiteen ilmiöiden tutkimiselle.

Opintokokonaisuuden aikana voidaan tehdä ryhmän yhteisiä ja itsenäisiä näyttelyvierailuita museoihin ja gallerioihin.

Oman oppimisen ja itselle merkityksellisten taiteen tekemisen tapojen reflektointia jatketaan oppimispäiväkirjan avulla. Myös taiteilijaportfolion rakentaminen jatkuu.

Opiskelijoita kannustetaan tekemään omaa taiteellista työskentelyään näkyväksi osallistumalla Opiston näyttelyihin ja esittelemään teoksiaan myös muissa mielekkäissä paikoissa.

TEEMAOPINNOT

Opintokokonaisuus 3B

Uusia ulottuvuuksia

Tavoitteet:

- Opiskelija hahmottaa opinnoilleen asettamiensa tavoitteiden merkityksen oppimistaan tukevana tekijänä.
- Opiskelijan tuntemus kuvataiteen laajentuneen kentän ilmiöistä vahvistuu.
- Opiskelija kykenee ohjaamaan taiteellisesta ajatteluaan ja työskentelyään aiempaa käsitteellisempään suuntaan.

Sisällöt:

- Opiskelija asettaa opinnoilleen tavoitteita ja toimii niiden suuntaisesti.
- Aloitetaan tutustumisen nykytaiteen kenttään tekijänä ja kokijana.
- Tehdään fyysisiä ja virtuaalisia vierailuita käsiteltäviin aiheisiin liittyviin näyttelykohteisiin, taiteilijoiden työhuoneille ja muihin oppimista tukeviin kohteisiin.

Kolmannen opintokokonaisuuden B-osa aloittaa 1,5 lukukautta kestävät Teemaopinnot. Teemaopintojen aluksi opiskelijat pohtivat opintojensa loppuosan sisältöä, itselle merkityksellisiä ja oppimisensa kannalta olennaisia asioita. Harjoitellaan opinnoille lyhyen ja pitemmän aikavälin tavoitteiden antamista. Tarkastellaan erilaisia tapoja tavoitteiden saavuttamiseksi vuorovaikutuksessa opettajan ja opiskelijaryhmän kanssa.

Opinnoissa painottuu nykytaiteen ilmenemismuotojen tarkastelu. Kuvataiteen laajentuneeseen kenttään tutustutaan tekijän ja kokijan rooleista ja näkökulmista. Opinnot rakentuvat luennoista, keskusteluista, tutustumiskäynneistä ja omasta työskentelystä perinteisempiä ja uudempia ilmaisumuotoja hyödyntäen.

Opiskelijat voivat tehdä omaa ilmaisuaan ja mielenkiinnonkohteitaan tukevia vaihtoehtoisia tehtäviä.

Opintokokonaisuuden aikana voidaan tehdä aiempaa useammin ryhmän yhteisiä ja itsenäisiä näyttelyvierailuita museoihin ja gallerioihin.

Oman oppimisen ja itselle merkityksellisten taiteen tekemisen tapojen reflektointia jatketaan oppimispäiväkirjan avulla. Myös taiteilijaportfolion rakentaminen jatkuu.

Opiskelijoita kannustetaan tekemään omaa taiteellista työskentelyään näkyväksi osallistumalla Opiston näyttelyihin ja esittelemään teoksiaan myös muissa mielekkäissä paikoissa.

Opintokokonaisuus 4

Uusiin suuntiin

Tavoitteet:

- Opiskelija hahmottaa oman taiteensa osaksi laajempaa kulttuurista, yhteiskunnallista ja historiallista kuvataiteen viitekehystä.
- Opiskelija syventää omaa taiteellista ajatteluaan ja ilmaisuaan.
- Opiskelija löytää ja osaa hyödyntää oman ilmaisunsa kannalta mielekkäitä kuvataiteen ilmaisutapoja.
- Opiskelija ymmärtää taiteen julkisen esittämisen merkityksiä ja näyttelyprosessin eri vaiheita.

Sisällöt:

- Edeltäneitä opintoja läpileikkauksena tutkiskellen etsitään omaa taiteellista ajattelua parhaiten esille tuovia ilmaisullisia ja teknisiä elementtejä.
- Harjoitellaan aiempaa itsenäisempää työskentelyotetta tekemällä lopputyö.
- Suunnitellaan ja toteutetaan lopputöiden näyttelykokonaisuus.

Aikuisten kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opintojen aikana opiskelijalle ovat avautuneet monipuolisesti näkyvät kuvataiteen vaihteleviin ilmiöihin ja ilmaisutapoihin. Opinnot ovat johdattaneet opiskelijan tarkastelemaan itseään niin kuvataiteen tekijänä kuin kokijanakin. Opintojen loppuvaiheessa opiskelija pohtii suuntia, joihin hän taiteen harrastajana jatkaa.

Opintojen neljäs ja samalla viimeinen opintokokonaisuus on eräänlainen läpileikkaus kaikesta opintojen aikana yhdessä opitusta. Opintokokonaisuuden alussa jatketaan vielä nykytaiteen tarkastelua, jonka jälkeen keskitytään opintojen aikana opittua kokoavaan lopputyöprosessiin.

Lopputyöprosessin aikana opiskelija saa ohjausta ja palautetta opettajalta sekä kanssaopiskelijoilta, mutta harjoittelee myös aiempaa itsenäisempää työskentelyotetta. Lopputyön tekemiseen liittyen laaditaan erilliset ohjeet ja opiskelija saa lopputyöstään myös sanallisen arvioinnin omalta opettajaltaan.

Lopputyöprojektin myötä opiskelijat pääsevät myös suunnittelemaan ja toteuttamaan oman lopputyönäyttelyn kokonaisuuden.

Neljäs opintokokonaisuus päättää teemaopinnot ja samalla koko kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tutkintokokonaisuuden. Opiskelijat saavat opintojensa päätteeksi todistuksen sekä oman opettajan kirjoittaman sanallisen arvioinnin.

7. OPPIMISEN ARVIOINTI

Kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat Taidesuhte, Visuaalinen lukutaito sekä Osallisuus ja vaikuttaminen. Opiskelijalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista.

Oppimisen arvioinnin tehtävä on tukea opiskelijan kuvataiteen opintojen edistymistä ja tuoda oppiminen näkyväksi. Monipuolisen palautteenannon ja arvioinnin myötä opiskelija ymmärtää, että hän saa opettajaltaan tukea oppimiseensa ja että hänen työskentelyään arvostetaan.

Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itse- ja vertaisarviointiin. Itsearviointissa opiskelijaa ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan oman oppimisensa edistymistä.

Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta kuvataiteen perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvalle arvioinnille ja muulla palautteella vahvistetaan oppilaan kuvallista ilmaisua, taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen sanallistamiseen.

Teemaopintojen arvioinnilla tuetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankkimiensa taitojen laajentamisessa. Jatkuvalle arvioinnille ja muulla palautteella kehitetään oppilaan kuvataiteellista ajattelua, kuvailmaisua, tietoja ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Annettava palaute ja ohjaus perustuvat aina joihinkin tavoitteisiin. Arvioinnin oikeudenmukaisuuden ja laadun kannalta olennaista on, että opettaja on tietoinen, minkä tavoitteiden ja kriteerien perustella hän havainnoi ja arvioi opiskelijan toimintaa ja oppimista.

On tärkeää, että arviointi, palaute ja ohjaus perustuvat luottamukselliseen vuorovaikutukseen, jossa opiskelijan kokemukset tulevat huomioiduksi. Opiskelijan tulee tietää, mitä häneltä odotetaan ja mihin arviointi perustuu.

Arviointi kohdistuu sekä oppimisprosessiin että prosessin aikana syntyviin teoksiin. Tärkein arvioinnin muoto on työskentelyn aikana opettajan antama jatkuva ohjaava palaute ja opiskelijoiden työskentelyyn reagointi. Opiskelijat ja opettaja pohtivat yhdessä keskustellen työskentelyyn ja syntyviin teoksiin liittyvää. Arviointi on huomioiden jakamista sekä mielipiteiden ja näkemysten vaihtoa.

Opiskelijoita kannustetaan niin suulliseen kuin kirjalliseen itsearviointiin sekä vertaisarviointiin. Vuorovaikutteisten arviointikeskustelujen aikana opettaja auttaa opiskelijoita sanallistamaan huomioitaan ja antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arviointi on aina kannustavaa.

8. TODISTUKSET

Opiskelijalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot.

8.1 Yleisen oppimäärän päättötodistus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot
 - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän teemaopinnot
 - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman.
- kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä.
- jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitetut palvelut julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä, merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksen todistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman.
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

8.2 Osallistumistodistus

Oppilaalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

Linkejä:

[Taiteen perusopetus | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

[Taiteen perusopetus - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)

[Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus Koski-palvelussa - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)

[Ohje taiteen perusopetuksen laajan tai yleisen oppimäärän opintojen kuvaamiseen opintopisteinä paikallisessa opetussuunnitelmassa käännettäväksi 7.3.2023 \(003\).pdf \(oph.fi\)](#)

[Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

[Neliapila | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

[Taiteen perusopetuksen strategiset tavoitteet ja indikaattorit julkaistu - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)

[TPO-liitto - Taiteen perusopetusliitto \(artsedu.fi\)](#)

[Tuusulan kulttuuripalvelut - Tuusulan kunnan www-sivut](#)

[Monio – kulttuuritalo Tuusulassa - Tuusulan kunnan www-sivut](#)

Kannen kuva:

Riikka Fagerlund

Tuusulan Opiston OPS-työryhmä:

Raisa Helin

Jari Järnström

Laura Nurro

Timo Rusanen

Veera Tiainen